

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ

ΠΡΟΣ πᾶν ὃ, τι ἐξέχει ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἀτενίζει μετ' εὐλαβείας ἡ ἀνθρωπότης, ἀλλ' οὐχ ἥττον ἡ περί-
 βλέπτος αὕτη θέσις, εὐμενεῖς ἢ δυσμενεῖς προκαλεῖ κρίσεις, ἀνκλόγως τῶν δοξασιῶν, τῶν πεποιθήσεων
 καὶ τῶν διαθέσεων τοῦ ἐπικρίνοντος.

Τοιαύτης ἐξόχου περιωπῆς ἠξιώθη τὸ ἐθνικὸν ἡμῶν πανεπιστήμιον, τὸ ἰδρυθὲν κατὰ τὸ 1837, ἐν τῇ
 πατρίδι τοῦ Σόλωνος, τοῦ Σωκράτους καὶ τοῦ Πλάτωνος, ἐν τῇ πόλει ἐν ἣ ἐδίδαξαν τὴν φιλοσοφίαν ἄνδρες φήμης παγ-
 κοσμίου, οὓς εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, μετὰ σεβασμοῦ μνημονεύει ἡ ἀνθρωπότης.

Ὁ αἰμῆνηστος Λουδοβίκος βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας ἔλεγεν, ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ Ἑλλάς ἄνευ Ἀθηνῶν, ἀλλ' ἦτο
 δυνατόν νὰ ὑπάρξωσιν Ἀθῆναι ἄνευ Πανεπιστημίου; ἐρρήθη ὅτι ἡ ἀθρόα καὶ ἡ ἀκώλυτος ἀνοδος τῶν πολλῶν εἰς σφαῖραν
 φαινοτέραν καὶ ἡ ἀναγνώρισις πλείστων εἰκονικῶν ἱκανότητων, ἐγένετο παρ' ἡμῖν παρὰ τὴν σπουδαίαν κοινωνικὴν καὶ πο-
 λιτικὴν ἀνωμαλίαν. Βεβηχώς ἡ ἡμιμάθεια εἶνε πνευματικὸν νόσημα χειρὸν ἀνεντιρρήτως τῆς ἀμαθείας, καθόσον ἡ μὲν ἀμά-
 θεια, ἦτοι ἡ ἀγνοία τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ δικαίου, τοῦ καλοῦ, τοῦ δέοντος, διὰ τῆς φιλομαθείας καὶ τῆς φιλοπονίας ὑποχωρεῖ,
 προϊόντος τοῦ χρόνου, εἰς ιδέας ὑγιεινέρας καὶ πολλάκις ἀναπληροῦται τῇ συνδρομῇ τῶν εὐμαθεστέρων. ἡ δὲ ἡμιμάθεια, ἦτοι
 ἡ παρὰ γνῶρισις καὶ ἡ παρὰ φθορὰ τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ πραγματικοῦ, λυμνισμένη δίκην μικροβίου, τὴν δίκην τοῦ ἐπικρυφ-
 λομένου τὸν ἐπιστήμονα, ἐφάπτεται τοῦ κοινωνικοῦ καὶ πολιτικοῦ βίου καὶ σπουδαίας ἐν τῇ πολιτείᾳ παράγει ἀνωμαλίας,
 καθότι πλείστοι ἐγκαταλιμπάνοντες ἕνεκα ἐπιπολαίου τινὸς ἐπιχρίσματος μαθήσεως, τὸ ἐντιμὸν στάδιον τῆς βιομηχανίας ἢ
 τῆς ἐμπορίας ἐν ᾧ ἤθελον πιθανῶς διαπρέψαι καὶ ἐπιζητοῦντες τὰ τῶν δημοσίων θέσεων παροδικὰ καὶ ἐφήμερα πλεονεκτή-
 ματα, καρδοκοῦσι μετ' ἀγωνίας, τὰς πολιτικὰς μεταβολάς, ὅπως ὑποσκελίσωσι τοὺς κατέχοντας τὰς θέσεις ὡς ἐπιποθοῦσι
 καὶ ἐκ τούτου, πολλαχοῦ προκύπτουσιν οὐ μόνον συχναὶ ἀπόπειραι ἀσκόπων πολιτικῶν μεταβολῶν, ἀλλὰ καὶ ὀργανικὴ τις
 ἀνισορροπία καὶ ὑπόκωφος δυσμένεια, καὶ σύγκρουσις συμφερόντων, μεταξὺ τῶν δύο πολυαριθμῶν ὁμάδων, ἐξ ὧν ἀπαρτίζεται
 ἡ πολιτικὴ κοινωνία, ἡ τῶν ὕλικά, λέγω, μετερχομένων ἔργα, γεωργῶν, τεχνουργῶν, ἐμπόρων κτλ. καὶ ἡ τῶν ὑπηρεσίας
 μόνον παρεχόντων, δημοσίων υπαλλήλων, ἱατρῶν καὶ δικηγόρων, ὁ δὲ λόγος τῆς ἀκηρύκτου ταύτης δυσμενείας, εἶνε ὅτι οἱ
 πρῶτοι, οἱ διαχειριζόμενοι καὶ ἐκπονοῦντες τὴν ὕλην, ἀδυνατοῦσι νὰ ἐπαρκέσωσι, καίτοι δι' ἐπαχθῶν φόρων βεβαρημένοι,
 πρὸς συντήρησιν τῶν υπεραριθμῶν χορηγῶν ἀπλῶν ὑπηρεσιῶν ἀλλὰ τῆς τοιαύτης ἀνωμαλίας, τῆς τοιαύτης βλαβερᾶς
 ὑπερτροφίας τοῦ πολιτικοῦ σώματος τὰ αἴτια εἰσὶ πολλὰ καὶ ποικίλα, ἀπῶδει δὲ πρὸς τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ πρὸς τὴν ἀλή-
 θειαν, νὰ καταλογίζωμεν πάντα ταῦτα εἰς βάρος τοῦ Πανεπιστημίου.

Καὶ πῶς; πταίει ἄρα γε τὸ Πανεπιστήμιον ἐὰν ἕνεκα τοῦ πολλαπλῆς αἰσμοῦ τῶν Γυμνασίων καὶ τῆς ἐν πολλοῖς γυμνα-
 σίοις ἀτελοῦς καὶ ἀνεπαρκούς προπαιδεύσεως, ἡ παρεπομένη αὐτῇ ἐπιστημονικὴ ἐκπαίδευσις χωλαίνει; πταίει τὸ Πανεπι-
 στήμιον ἐὰν οἱ δημόσιοι υπάλληλοι, διοικητικοί, δικαστικοί, στρατιωτικοί κ. τ. λ. ὧσιν υπεραριθμοὶ καὶ δυσανάλογοι πρὸς
 τὰς χρεῖας καὶ τοὺς τακτικούς πόρους τοῦ Κράτους; ἢ ἐὰν οἱ γονεῖς μετακινούντες τὰ τέκνα αὐτῶν ἀπὸ τῆς θέσεως ἣν
 αὐτοὶ ἐντίμως κατέχουσιν, ἐπιζητῶσι δι' αὐτὰ δημοσίας θέσεις; ἢ ἐὰν ἕνεκα τοῦ χρόνου ἀνταγωνισμοῦ τῶν πολιτικῶν
 κομμάτων, ἀντὶ μίξας, ἔχωμεν δύο στρατιάς δημοσίων υπαλλήλων, τῶν μὲν ἐν ἐνεργείᾳ, τῶν δὲ ἐπιδόξων, τῶν μὲν κατε-
 χόντων τὰς ἐδρας τῆς ἄλλοτε λιπαρᾶς δημοσίας τραπέζης, τῶν δὲ μετὰ νευρικῆς ἀνησυχίας καρδοκούντων τὴν φαίδρην
 ἡμέραν τῆς ἀποπομπῆς ἐκείνων; ἢ μήπως εὐθύνεται τὸ Πανεπιστήμιον διότι ὑπάρχουσι παρ' ἡμῖν λόγοι μὴ κατανοοῦντες
 ὅτι αἱ γνώσεις ὡς ἀπέκτησαν ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις, εἶνε κεφάλαιον ὅλως ἀνεπαρκές ἐὰν δὲ χρησιμοποιοῦνται φιλοτίμως καὶ
 προσηκόντως, ὅτι ὁ ἐπιστήμων ἐκπίπτει ἀνεπιστρεπτεὶ καλλιέργων μετὰ ῥαστώνης καὶ ἐν παρέργῳ, τὴν ἐπιστήμην ἣν ἐπαγ-
 γέλεται· τοῦτο δὲ, καθότι ὁ καθυστερῶν ἐν τῷ σταδίῳ τῆς ἐπιστήμης, τῶν μὲν ὁμοτέχνων ὑδρόλως διακωλύει τὴν προα-
 γωγὴν, αὐτὸς δὲ ἄτε στόσιμος, κινδυνεύει νὰ κατασυντριβῇ ὑπὸ τὸ ἀεικίνητον ὄμμα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, οὐ ἡμέλησε νὰ
 παρακολουθήσῃ τὴν ἐπὶ τὰ πρόσω πύρεσιν.

Ἄλλως δέ, τὰ ἀτοπήματα ἅτινα ὑπέδειξα ἀνωτέρω, τὴν πυρετώδη, λέγω, ἐπιδιώξιν θέσεων δημοσίων καὶ τὸ παρ' ἡμῖν
 υπεραριθμὸν τῶν μετερχομένων τινὰ ἐπαγγέλματα, ὡς ἱατρῶν καὶ δικηγόρων, ὑφίστανται καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Γαλλίᾳ, ἐνθα
 τὰ ἰδιωτικὰ ἔργα, ὕλικά τε καὶ πνευματικὰ ἐπασχολοῦσιν ἐπωφελῶς πλείστας μυριάδας πολιτῶν· ἀλλ' οὐδεὶς ποτὲ ἐπεχεί-
 ρησε νὰ καταλογίσῃ τὰ ἀτοπήματα ταῦτα εἰς βάρος τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἰδοὺ τί ἔγγραφε πρό τινων μηνῶν, ὁ Arthur Mangin, ἐν τῷ Γαλλικῷ οἰκονομολόγῳ τῆς 19ης Ἰουνίου 1886, ἰδίως
 περὶ τοῦ σωματείου τῶν δικηγόρων ἐν Γαλλίᾳ.

«Τὸ μέγιστον ἀτόπημα τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν δικηγόρων εἶναι ὅτι ἐξ ἑκατὸν ἀνδρῶν ἀσπασθέντων τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο,
 τὸ ἡμῖς μόνον ἐκ τούτου ἀποζη. Τὸ δ' ἕτερον ἡμῖς ἀναγκάζεται νὰ ἐπιζητήσῃ ἄλλοθεν πόρον ὑπάρξεως· ἐπειδὴ δὲ αἱ περὶ
 τὰ νομικὰ σπουδαὶ κατέστησαν αὐτοὺς ἀνικάνους πρὸς ἐξάκτησιν ἑτέρου βιοποριστικοῦ ἐπαγγέλματος, πολλοὶ ἐξ αὐτῶν κατ-
 ἔρχονται εἰς τὸ πολιτικὸν στάδιον μετερχόμενοι ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, δημαγωγικὴν πολιτικὴν ἥτις εἶναι καὶ ἡ εὐχερεστέρα,
 μὴ χρῆζουσα πρὸς ἐνάσκησιν αὐτῆς ἐμβριθοῦς μελέτης ἢ ἄλλης τινὸς ιδιότητος ἢ ἀρετῆς, ἀρκεῖ μόνον ὁ οὕτω πολιτευόμε-
 νος νὰ ἔχῃ θράσος καὶ φωνὴν ἀρκούντως σθεναράν, ὅπως ἀπαγγέλλῃ λόγους ἐστερημένους τοῦ κοινῆς νοός».

Τελευταῖον παρατηρῶ, ὅτι τοιοῦτος κατέστη σήμερον ὁ ἐσωτερικὸς σύνδεσμος τοῦ Πανεπιστημίου πρὸς τὸν ἐθνικὸν βίον,
 πρὸς τοὺς ἡμετέρους θεσμούς, πρὸς τὸ ἐπικρατοῦν παρ' ἡμῖν πνεῦμα τῆς ἰσότητος, ὥστε οἱ πρὸς τὸ πανεπιστήμιον δυσμενῶς
 ἔχοντες ματαιοπονοῦσιν, ὅπως ματαιοπονοῦσι κατ' ἐμὴν γνώμην, καὶ οἱ πολεμοῦντες τὸ κοινοβουλευτικὸν καὶ ἀντιπροσωπικὸν
 σύστημα, ἕνεκα τῶν πολλῶν ἐλαττωμάτων αὐτοῦ, προσδοκῶντες δ' ἴσως τὴν διόρθωσιν τῶν μὴ καλῶς κειμένων ἐν τῇ Πο-
 λιτείᾳ, ἐκ τῆς ἐπιφοιτήσεως ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κοινωνίᾳ, ἀγνώστου ἢ ἀκουσίου δεσπότου.

Λ. Ζούρος